

Dnr 001-1428/2013
R II

Monica Mårtensson

Från: Funktion Kommunstyrelsen
Skickat: den 24 september 2013 13:39
Till: Monica Mårtensson
Ämne: VB: Remiss av Ds 2013:61 Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus
Bifogade filer: Ds 2013-61 remiss 130923.pdf; Remisslista Ds 2013-61.pdf; Ds 2013_61 register (3).pdf; Ds 2013_61 titelsida.pdf

Från: Hanna-Zeland [<mailto:hanna.zeland@regeringskansliet.se>]

Skickat: den 23 september 2013 14:25

Till: kammarrattenistockholm@dom.se; migrationsverket@migrationsverket.se;

huvudkontoret@forsakringskassan.se; socialstyrelsen@socialstyrelsen.se; kronoberg@lansstyrelsen.se;

stockholm@lansstyrelsen.se; vasterbotten@lansstyrelsen.se; huvudkontoret@skatteverket.se;

registrator@statskontoret.se; registrator@skolverket.se; registrator@su.se; registrator@arbetsformedlingen.se;

ifau@ifau.uu.se; iaf@iaf.se; klk@alvesta.se; arvika.kommun@arvika.se; kommun@borlange.se;

kontaktcenter@botkyrka.se; eskilstuna.kommun@eskilstuna.se; info@fagersta.se; kommun@forshaga.se;

registrator@gagnef.se; kommunen@gislaved.se; goteborg@goteborg.se; kommun@haparanda.se;

kommun@hellefors.se; kommun@karlskoga.se; info@kungsbacka.se; malmstad@malmo.se;

norrkoping.kommun@norrkoping.se; kommunstyrelsen@nassjo.se; kundtjanst@skelleftea.se; kontakt@solna.se;

kommun@solleftea.se; Funktion Kommunstyrelsen; ks@storuman.se; stromsunds.kommun@stromsund.se;

elisabeth.jernberg@soderhamn.se; kommun@vingaker.se; stadsledningskontoret@vasteras.se; info@vaxjo.se;

info@engelholm.se; kommun@orebro.se; kommunen@osthammar.se; orebroll@orebroll.se; info@skl.se;

kansli@sios.org; info@sverigeskvinnolobby.se; mailbox@lo.se; kansli@saco.se; info@tco.se

Kopia: A Registrator; Lena Pettersson; Anna Envall; Thomas Åkerberg; Sara Asplund; Maria Fjellman Lundqvist; Tommi Teljosuo; Lena Kling; Monica Rodrigo

Ämne: Remiss av Ds 2013:61 Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus

Arbetsmarknadsdepartementet sänder härmed ut bifogade departementspromemoria med förslag om ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus (Ds 2013:61). En tryckt version kommer också att skickas inom cirka två veckor per post. Remissynpunkter önskas senast den 18 november 2013.

Med vänlig hälsning

Hanna Zeland

Enheten för integration och urban utveckling

Arbetsmarknadsdepartementet

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

08-405 36 30

070-292 91 33

hanna.zeland@regeringskansliet.se

www.regeringen.se

Arbetsmarknadsdepartementet

**Departementspromemorian Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända
invandrare och avveckling av sfi-bonus**

Remissinstanser:

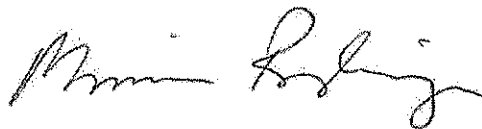
1. Kammarrätten i Stockholm
2. Migrationsverket
3. Försäkringskassan
4. Socialstyrelsen
5. Länsstyrelsen i Kronobergs län
6. Länsstyrelsen i Stockholms län
7. Länsstyrelsen i Västerbottens län
8. Statskontoret
9. Skatteverket
10. Statens skolverk
11. Stockholms universitet
12. Arbetsförmedlingen
13. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk
utvärdering
14. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
15. Alvesta kommun
16. Arvika kommun
17. Borlänge kommun
18. Botkyrka kommun
19. Eskilstuna kommun
20. Fagersta kommun
21. Forshaga kommun
22. Gagnef kommun
23. Gislaved kommun
24. Göteborgs kommun
25. Haparanda kommun
26. Hällefors kommun
27. Karlskoga kommun
28. Kungsbacka kommun
29. Malmö kommun

30. Norrköpings kommun
31. Nässjö kommun
32. Skellefteå kommun
33. Sollefteå kommun
34. Solna kommun
35. Stockholms kommun
36. Storuman kommun
37. Strömsund kommun
38. Söderhamns kommun
39. Vingåker kommun
40. Västerås kommun
41. Växjö kommun
42. Ängelholms kommun
43. Örebro kommun
44. Östhammars kommun
45. Sveriges Kommuner och Landsting
46. Samarbetsorganet för etniska organisationer i Sverige, SIOS
47. Sveriges kvinnolobby
48. Landsorganisationen i Sverige, LO
49. Sveriges Akademikers Centralorganisation, SACO
50. Tjänstemännens Centralorganisation, TCO

Remissvaren ska ha kommit in till Arbetsmarknadsdepartementet senast den 18 november 2013. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post till adresserna a.registrator@regeringskansliet.se och hanna.zeland@regeringskansliet.se.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. **Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta. För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm

Ds 2013:61

Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss – hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2013

ISBN 978-91-38-24023-6
ISSN 0284-6012

Innehåll

Sammanfattning.....	5
1 Författningsförslag	7
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	7
1.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare.....	9
1.3 Förslag till lag om upphävande av lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare.....	10
1.4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	11
2 Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare ...	13
2.1 Bakgrund och behov av förändringar	13
2.2 Ett krav för nyanlända att acceptera erbjudet lämpligt arbete	20
3 Sfi-bonusen avvecklas	27
3.1 Bakgrund	27
3.2 Prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska inte längre utgå.....	29
3.3 Följdändring med anledning av att sfi-bonusen avvecklas	30

4	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	31
4.1	Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	31
4.2	Lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare	32
4.3	Inkomstskattelagen	32
5	Konsekvenser	35
5.1	Förslaget om ändring i etableringslagen	35
5.2	Förslaget om avveckling av sfi-bonus	38
6	Författningskommentarer	41
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	41
6.2	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare	43
6.3	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	43

Sammanfattning

I denna promemoria föreslås att en nyanländ invandrare som deltar i insatser enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete inte ska ha rätt till fortsatta insatser enligt lagen. Detta ska gälla under förutsättning att han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

I promemorian föreslås också att lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare och lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska upphöra att gälla från och med den 1 juli 2014.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 9 och 10 §§ lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Etableringsplanen upphör att gälla när

1. tiden för etableringsplanen har löpt ut,	
2. den nyanlände har haft ett förvärvsarbete på heltid i minst sex månader, <i>eller</i>	2. den nyanlände har haft ett förvärvsarbete på heltid i minst sex månader,
3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395).	3. den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395), <i>eller</i>

4. den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete om han eller hon har arbete eller

*arbetssökande som huvudsaklig
aktivitet enligt sin
etableringsplan.*

10 §

Regeringen eller den
myndighet som regeringen
bestämmer meddelar närmare
föreskrifter om etablerings-
planer.

Regeringen eller den
myndighet som regeringen
bestämmer meddelar

*1. närmare föreskrifter om
etableringsplaner, och*

*2. föreskrifter om vad som
ska anses utgöra godtagbart skäl
och lämpligt arbete enligt 9 § 4.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014. Bestämmelserna i 9 § i
sin äldre lydelse gäller dock fortfarande för sådant förhållande
som inträffar före lagens ikraftträdande.

1.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Härigenom föreskrivs att lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2014.

Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för den som har avslutat utbildning i svenska för invandrare senast den 30 juni 2014.

1.3 Förslag till lag om upphävande av lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Härigenom föreskrivs att lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2014.

1.4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 34 §²

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander, och
2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
 - kortare studier om funktionshinder,
 - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionshinder, och
 - studier inom särskild utbildning för vuxna, eller
2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska.

*Ersättning enligt lagen
(2010:538) om prestations-
baserad stimulansersättning
inom utbildning i svenska för
invandrare ska inte tas upp.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014 och tillämpas första gången vid 2016 års taxering.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2010:874. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

2 Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare

2.1 Bakgrund och behov av förändringar

Bakgrund

Integrationspolitikens mål är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Målet ska främst uppnås genom generella insatser som når ut till hela befolkningen, oavsett födelseland eller etnisk bakgrund. De generella insatserna ska kompletteras med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanländas etablering under de första åren i Sverige. I fokus står en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Den 1 december 2010 reformerades mottagandet av nyanlända invandrare genom införandet av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebär att staten har tagit över det samordnande ansvaret från kommunerna för introduktionen av flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Genom reformen har staten också tagit över ansvaret för de nyanländas försörjning under introduktionstiden. Det grundläggande syftet med reformen är att åstadkomma en snabbare etablering på

arbetsmarknaden för nyanlända invandrare, genom att sätta arbete i centrum för insatserna och genom att ge Arbetsförmedlingen ansvaret för samordningen av insatserna för målgruppen.

Av regeringens proposition Nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd (prop. 2009/10:60) framgår att regeringen ville skapa incitament och ökade förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden genom att villkora den nyanländes ersättning med aktivt deltagande i etableringsinsatser. Av propositionen framgår vidare att regeringen ville minska de inläsningseffekter som gör att det för många nyanlända inte lönar sig att arbeta. Med reformen avsåg regeringen även att öka individens egenmakt genom att ge individerna ett mer reellt inflytande och eget ansvar att göra egna val inför framtiden.

Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innehåller bestämmelser om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna syftar till att ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet. Den målgrupp som omfattas av lagen är flyktingar, andra skyddsbehövande m.fl. som har beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring och deras anhöriga som ansöker om uppehållstillstånd inom två år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun. Målgruppen är begränsad till personer i åldern 20–64 år, men även nyanlända i åldern 18–19 år omfattas av lagen om de saknar föräldrar i Sverige. Sedan den 1 februari 2013 gäller ett med avseende på tillämpningen tidsbegränsat undantag från tvåårsgränsen. Undantaget innebär att en anhörig som har ansökt om uppehållstillstånd senare än två år efter det att anknytningspersonen första gången togs emot i en kommun, omfattas av etableringslagen under förutsättning att den anhöriga har ansökt om uppehållstillstånd senast den 31 december 2013 och anknytningspersonen först tagits emot i en kommun efter den 31 december 2008. Regeringen har i

proposition Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen (prop. 2012/13:188) föreslagit att målgruppen för etableringslagen från och med den 1 januari 2014 utvidgas till att omfatta anhöriga som ansöker om uppehållstillstånd inom sex år.

Kommuner, landsting och kommunalförbund får statlig ersättning för mottagande av och insatser för vissa nyanlända. Den statliga ersättningen lämnas för samma målgrupp som gäller för lagen, dock utan avgränsning till den nyanländes ålder.

Etableringslagen kompletteras av förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare, förordningen (2010:408) om mottagande för bosättning av vissa nyanlända invandrare, förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar.

Etableringsinsatser

Arbetsförmedlingen ska upprätta en etableringsplan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. En nyanländ har rätt att få en etableringsplan inom ett år efter att han eller hon första gången folkbokfördes i en kommun. Beslut om rätt till etableringsplan får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Etableringsplanen ska utformas tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Planen ska utformas med utgångspunkt i en kartläggning av den nyanländes utbildningsbakgrund, tidigare arbetslivserfarenhet och behov av utbildning och andra insatser. Hänsyn ska tas till den nyanländes familjesituation och hälsa. En annan utgångspunkt är också vad som är bäst för den nyanländes etablering i arbetslivet på längre sikt. Det ska framgå av etableringsplanen under vilken tid den gäller, vilka aktiviteter som ingår och de olika aktiviteternas omfattning och längd. Tiden för etableringsplanens genomförande ska bestämmas med beaktande av den nyanländes behov

av insatser. För att möjliggöra för den nyanlände att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden ska planen inte omfatta längre tid än nödvändigt med hänsyn till den enskildes bedömda behov av insatser. Den får vid behov förlängas och revideras av Arbetsförmedlingen och som längst vara 24 månader. Etableringsplanen ska som huvudregel omfatta aktiviteter på heltid, men får omfatta aktiviteter på deltid om den nyanlände är förhindrad att delta på heltid på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Planen får även vara på deltid om den nyanlände vårdar barn och uppbär föräldrapenning. En etableringsplan upphör, förutom då tiden för etableringsplanen löpt ut, då den nyanlände haft ett förvärvsarbete på heltid i minst sex månader eller då den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen (1999:1395).

Att följa etableringsplanen, dvs. delta i etableringsinsatserna, är ett villkor för att den nyanlände ska få etableringsersättning. Genom detta villkor skapas ett incitament för individen att delta aktivt i etableringsinsatserna och uppnå målet med etableringsplanen utan att det drar ut på tiden. Nyanlända som medverkar till upprättande av en etableringsplan, eller deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan, har alltså rätt till statlig etableringsersättning. Under vissa förutsättningar lämnas även bostadsersättning och etableringstillägg under den tid då de nyanlända deltar i aktiviteter enligt planen. Då rätten till etableringsplan upphör har den nyanlände inte längre rätt till fortsatta insatser enligt lagen, etableringsersättning, bostadsersättning eller etableringstillägg.

Arbetsförmedlingen ska säkerställa att etableringsplanerna lever upp till de krav som etableringslagen ställer. Det innebär bl.a. att etableringsplanen ska utformas så att den innehåller de insatser som den nyanlände har behov av för att komma i arbete. När det gäller vilka aktiviteter som ska ingå i planen föreskrivs i etableringslagen att den minst ska innehålla utbildning i svenska för invandrare för den som har rätt till sådan utbildning enligt skollagen (2010:800), samhällsorientering och aktiviteter för att

underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. Exempel på aktiviteter som kan underlätta och påskynda den nyanländes etablering är instegsjobb, validering och bedömning av utbildning och yrkeserfarenhet. Andra sådana aktiviteter kan vara yrkespraktik, provtjänstgöring, deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program t.ex. arbetsmarknadsutbildning samt starta eget-aktiviteter och förvärvsarbete. Även kompletterande grundskole- och gymnasieutbildning, högskoleförberedande studier och rehabilitering kan vara arbetsförberedande aktiviteter. Vidare kan arbetssökande och en etableringslots arbete vara sådana insatser. Arbetssökande kan bedrivas i form av aktiviteter hos Arbetsförmedlingen, hos lotsen eller genom att den nyanlände på egen hand söker upp arbetsgivare eller söker lämpligt arbete som finns annonserat t.ex. på internet. Det kan även innebära att den nyanlände söker ett lämpligt arbete som anvisas av Arbetsförmedlingen eller andra förslag till arbeten som lämnas av Arbetsförmedlingen.

För att fler nyanlända ska kunna erbjudas arbete ska de nyanlända som har förutsättningar att få ett arbete söka lämpliga arbeten aktivt. I Arbetsförmedlingens uppdrag ligger därför att säkerställa att etableringsplanerna innehåller arbetssökande där så bedöms lämpligt. Av etableringsplanen ska det framgå hur arbetssökandet ska ske och hur det ska följas upp. Som framgår ovan krävs det att den nyanlände deltar i aktiviteterna i etableringsplanen för att ha rätt till etableringsersättning. Av propositionen till etableringslagen framgår att etableringsersättningen ska vara villkorad med ett aktivt deltagande i etableringsinsatserna. Enligt 6 a § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska arbetslösa, utifrån sin handlingsplan eller etableringsplan, redovisa vilka åtgärder han eller hon vidtagit för att ta sig ur sin arbetslöshet. Av 6 b § samma förordning framgår att Arbetsförmedlingen bestämmer när och hur en aktivitetsrapport ska lämnas av en nyanländ invandrare. Aktivitetsrapporten bör därmed kunna underlätta Arbetsförmedlingens arbete med att följa upp arbetssökandet för de nyanlända som söker arbete.

Behov av förändringar i etableringsuppdraget

Arbetsförmedlingen har haft det samordnande ansvaret för etableringsuppdraget i snart tre år. Stockholms universitet har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera effekterna av reformen och en slutrapport ska lämnas i april 2016. Några säkerställda slutsatser om reformens resultat kan visserligen inte dras förrän utvärderingen är gjord, men regeringen har ändå gjort vissa förändringar i etableringsuppdraget för att öka fokus på arbete.

För att minska marginaleffekterna vid övergång från etableringsinsatser till arbete beslutade regeringen under 2012 att etableringsersättning kan utbetalas för tid som den nyanlände arbetar inom etableringsplanen under högst sex månader. Innan förändringen lämnades etableringsersättning endast i den omfattning som den nyanlände inte förvärvsarbetade inom planen. Förändringen innebär även att etableringsersättningen inte längre minskas mot inkomster av arbete vid sidan av planen. Förändringarna trädde i kraft den 1 oktober 2012. För att ytterligare öka fokus på arbete i etableringsuppdraget förstärktes från och med 2013 de arbetsförberedande insatser som Arbetsförmedlingen tillhandahåller med två nya insatser – praktiskt basår och arbetsträning. Basåret erbjuder nyanlända invandrare som är över 30 år och har högst nio års grundskola en introduktion till ett nytt arbete med fokus på praktisk träning. Nyanlända som har behov av mer handledning än vad som kan erbjudas på en vanlig praktikplats har även möjlighet att få arbetsträning. Båda dessa insatser är målgruppsanpassade och tydligt kopplade till arbetslivet.

För att kunna följa utvecklingen av etableringsreformen har bl.a. Statskontoret haft i uppdrag att följa genomförande av reformen. Statskontoret gjorde i uppdragets slutrapport bedömningen att möjligheten för en nyanländ med etableringsplan att avvisa ett erbjudet arbete utan att det får några ekonomiska konsekvenser strider mot två syften med etableringsreformen – en snabbare etablering och starkare incitament (Statskontoret 2012:22). Det faktum att den

nyanlände kan avvisa ett erbjudet arbete utan att ersättningen påverkas står enligt Statskontoret i direkt motsats till att inläsningseffekter ska undvikas.

Arbetsförmedlingen har i en skrivelse till regeringen framfört att det bör införas en sanktionsmöjlighet för det fall en person med etableringsplan avvisar ett erbjudande om ett lämpligt arbete. Det skulle enligt myndigheten bl.a. skapa ett regelverk som tydligare harmonierar med vad som i övrigt gäller i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

I budgetpropositionen för år 2013 (prop. 2012/13:1, utg. omr. 13) aviserade regeringen att fokus på arbete i etableringsuppdraget skulle stärkas och att det skulle införas krav på nyanlända att acceptera ett erbjudande om lämpligt arbete i hela landet liknande de krav som ställs i arbetslöshetsförsäkringen. I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utg. omr. 13) framhåller regeringen att arbetet fortsätter med att införa ett sådant krav och kompletterade åtgärder för att säkerställa aktivt arbetssökande som är förenliga med etableringsuppdraget.

Mot bakgrund av det ovan anförda och för att ytterligare öka fokus på arbete i etableringsuppdraget, finns det anledning att överväga hur ett krav på nyanlända invandrare att acceptera ett erbjudet arbete bör utformas.

2.2 Ett krav för nyanlända att acceptera erbjudet lämpligt arbete

Förslag: Etableringsplanen ska upphöra att gälla när den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete, om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan.

Det förs i etableringslagen in en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra ett godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet arbete och vad som ska anses vara ett lämpligt arbete.

Skälen för förslaget

Att avvisa ett arbete bör leda till att etableringsplanen upphör

Som både Statskontoret och Arbetsförmedlingen har konstaterat kan en nyanländ invandrare med en etableringsplan avvisa ett erbjudet arbete utan att det leder till några ekonomiska konsekvenser för honom eller henne. Det kan inte anses förenligt med etableringsuppdragets målsättning att en nyanländ generellt sett ska kunna välja bort egenförsörjning genom arbete för att i stället vara kvar i etableringsinsatser. Detta motverkar syftet med etableringsinsatserna och riskerar att undergräva legitimiteten för etableringsuppdraget. Det finns därför skäl att överväga hur ett krav på nyanlända att acceptera ett erbjudet arbete ska utformas, och om ett system motsvarande det som gäller för arbetssökande som uppbär arbetslöshetsersättning ska gälla även för nyanlända med en etableringsplan.

I arbetslöshetsförsäkringen gäller från den 1 september 2013 nya åtgärdsregler för handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen, bl.a. att en arbetssökande ska stängas av från rätt till ersättning om han eller hon utan godtagbart skäl

avvisat ett erbjudet lämpligt arbete. Det övergripande syftet med de nya reglerna är att förtydliga regelverket så att det står klart för en arbetssökande vad som förväntas av honom eller henne. För att åstadkomma mer proportionerliga åtgärdsregler har det förts in fler åtgärdsgrunder, men i gengäld har åtgärderna överlag mildrats. Det nya åtgärdssystemet bygger på en upptrappning av åtgärder (avstängning från rätt till ersättning) för upprepade handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen.

Som framgår ovan ska nyanlända arbetslösa på samma sätt som andra arbetslösa i en aktivitetsrapport redovisa vilka åtgärder han eller hon vidtagit för att ta sig ur sin arbetslöshet. Inom ramen för etableringslagen saknas dock en liknande åtgärds möjlighet som för arbetssökande med arbetslöshetsersättning då ett erbjudande om lämpligt arbete avvisas.

Målgruppen som omfattas av etableringslagen har andra förutsättningar och behov än de som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Målgruppen som helhet står inte heller till arbetsmarknadens förfogande på samma sätt som personer som har rätt till arbetslöshetsersättning. Att införa ett åtgärdssystem såsom i arbetslöshetsförsäkringen kräver större anpassningar av regelverket för etableringsuppdraget. Mot den bakgrunden är det i nuläget inte lämpligt att införa ett sådant system. Kravet på att nyanlända ska acceptera ett erbjudet lämpligt arbete bör därför i stället utformas med utgångspunkt i etableringslagens nuvarande utformning.

Etableringsuppdraget syftar bl.a. till att nyanlända kvinnor och män ska komma i arbete så snabbt som möjligt. Det ligger givetvis ett ansvar på den nyanlände att bidra till att detta mål uppfylls, bl.a. genom att acceptera ett erbjudet arbete. Ett krav på att acceptera ett erbjudet arbete förtydligar den nyanländes eget ansvar att försörja sig genom arbete. För att kravet ska bli effektivt bör det emellertid leda till en åtgärd om den nyanlände inte accepterar ett erbjudet arbete.

Som nämnts ovan upphör etableringsplanen då tiden för planen löpt ut, den nyanlände haft ett förvärvsarbete på heltid i

minst sex månader eller den nyanlände påbörjar en utbildning på högskolenivå för vilken studiemedel kan lämnas enligt studiestödslagen. När rätten till etableringsplanen upphör, har den nyanlände inte längre rätt till etableringsersättning, etableringstillägg eller bostadsersättning. En nyanländ kan då inte längre anses ha fortsatt behov av etableringsinsatser enligt etableringslagen. Inte heller kan en nyanländ som erbjuds ett arbete anses ha behov av de särskilda insatser som föreskrivs i etableringslagen.

Det framstår, mot bakgrund av det ovan anförda, som mest ändamålsenligt att införa en bestämmelse som anger att rätten till etableringsplan ska upphöra om en nyanländ avvisar ett erbjudet arbete. I och med att rätten till etableringsplanen upphör, har den nyanlände inte längre rätt till de särskilda insatser som föreskrivs i etableringslagen, etableringsersättning, etableringstillägg eller bostadsersättning. Den föreslagna bestämmelsen förstärker det ekonomiska incitamentet för den nyanlände att acceptera ett erbjudet arbete. Därmed ökar också förutsättningarna för att fler nyanlända ska komma i arbete.

Åtgärden bör gälla de nyanlända som står nära arbetsmarknaden

Det är viktigt att pågående etableringsinsatser inte avslutas i förtid om dessa bedöms långsiktigt kunna stärka den nyanländes chanser till en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Det är därför angeläget att avgränsa åtgärden till dem som står nära arbetsmarknaden.

Av etableringsplanen ska framgå vilka aktiviteter som ska genomföras, vem som ska ansvara för genomförandet, planerat antal timmar per vecka och planerat slutdatum för aktiviteten. Bedömningen av vilka som kan anses stå nära arbetsmarknaden och inte längre vara i behov av etableringsinsatser bör därför ta sin utgångspunkt i de aktiviteter som ingår i etableringsplanen. Arbete och arbetssökande är exempel på aktiviteter som visar att den nyanlände redan finns på eller står nära arbetsmarknaden.

Därför bör kravet att acceptera ett erbjudet arbete gälla endast de nyanlända som arbetar eller söker arbete inom ramen för etableringsplanen. Arbete och arbetssökande kan emellertid förekomma som en aktivitet i en etableringsplan även om den nyanlände har fortsatt behov av andra långsiktiga insatser för sin etablering. Kravet att acceptera ett erbjudet arbete bör därför omfatta nyanlända vars etableringsplaner huvudsakligen består av arbete eller arbetssökande, vilket innebär mer än hälften av etableringsplanens totala omfattning.

Det bör inte ha någon betydelse om arbetet i den nyanländes etableringsplan består av ett subventionerat eller osubventionerat arbete. Det bör inte heller ha någon betydelse vilken varaktighet eller omfattning arbetet har. Alla typer av arbete bör beaktas vid bedömningen av om den nyanlände ska omfattas av kravet.

Lämpligt arbete

Kravet att en nyanländ invandrare ska acceptera ett erbjudet arbete om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan, bör inte gälla undantagslöst. Inom arbetslöshetsförsäkringen gäller att en arbetssökande ska söka lämpliga arbeten för att ha rätt till ersättning. Om en arbetssökande erbjuds ett lämpligt arbete, måste han eller hon dessutom acceptera arbetet för att undgå en åtgärd. Begreppet lämpligt arbete är centralt inom arbetslöshetsförsäkringen och anger de villkor som en sökande kan ställa på anvisade eller erbjudna arbeten och vilka arbeten det kan krävas att han eller hon ska söka för att ha rätt till ersättning. Villkoret kommer till uttryck i 44 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och i de föreskrifter som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har meddelat om lämpligt arbete.

Det är rimligt att i princip samma villkor ska gälla för nyanlända invandrare som för övriga arbetssökanden som avvisar ett erbjudet arbete. Det erbjudna arbetet som en nyanländ

invandrare ska acceptera bör alltså vara lämpligt för honom eller henne.

Godtagbart skäl

Som nämnts ovan är det inte rimligt eller önskvärt att etableringsplanen upphör att gälla under alla förutsättningar då den nyanlände erbjuds ett arbete. Av den anledningen föreslås att etableringsplanen ska upphöra att gälla endast för den som har ett arbete eller har arbetssökande som huvudsaklig aktivitet i etableringsplanen. För att etableringsplanen ska upphöra att gälla bör dessutom det arbete som erbjuds vara lämpligt för honom eller henne.

Det kan utöver dessa förutsättningar finnas omständigheter som gör att en nyanländ invandrare inte ska behöva lämna etableringsinsatserna för ett arbete, trots att det erbjudna arbetet i sig kan anses som lämpligt. På motsvarande sätt som inom arbetslöshetsförsäkringen bör en nyanländ invandrare därför kunna hänvisa till ett godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet lämpligt arbete.

Det bör avgöras från fall till fall vad som ska anses utgöra ett godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet lämpligt arbete. Ledning för bedömningen bör kunna hämtas från den praxis om godtagbart skäl som gäller inom arbetslöshetsförsäkringen. Även andra skäl som är mer specifika utifrån syftet med etableringslagen bör kunna utgöra ett godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet lämpligt arbete.

Föreskriftsrätt

Vad som ska anses utgöra godtagbart skäl och lämpligt arbete bör i första hand bedömas mot bakgrund av det ovan anförda. Regeringen bör dock följa rättsutvecklingen och vid behov ha möjlighet att meddela föreskrifter om begreppen godtagbart skäl

och lämpligt arbete. Det bör därför finnas en bestämmelse som anger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra godtagbart skäl och lämpligt arbete.

3 Sfi-bonusen avvecklas

3.1 Bakgrund

Regeringen har de senaste åren infört olika insatser för att nyanlända invandrare så snart som möjligt ska lära sig svenska och komma in på arbetsmarknaden. Den prestationsbaserade stimulansersättningen inom svenskundervisning för invandrare, sfi-bonusen, infördes den 1-september 2010 (prop. 2009/10:188, bet. 2009/10:AU12, rskr 2009/10:277). Målsättningen med sfi-bonusen är att förkorta tiden i utbildningen i svenska för invandrare, sfi, så att deltagarna snabbare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Målgruppen för sfi-bonusen är vissa nyanlända invandrare, i huvudsak flyktingar och andra skyddsbehövande, deras anhöriga och personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning. Personerna ska vara mellan 18 och 65 år. Gäststuderande och arbetskraftsinvandrare omfattas inte av möjligheten att få sfi-bonus.

För att sfi-bonus ska beviljas ska den studerande ha uppnått godkänt resultat på sin kurs inom tolv månader från det att utbildningen startade, dock senast 15 månader från den dag då den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

Sfi-bonus lämnas med belopp i tre olika nivåer beroende på vilken kurs och studieväg som den studerande gått. Enligt Statens skolverk, som ersätter kommunerna för bl.a. utbetald bonus, beviljades under 2012 totalt 6 500 stycken ansökningar om sfi-bonus. Motsvarande siffra för 2011 var 3 900 stycken.

Myndigheten ersatte kommunerna med 61,5 miljoner kronor för utbetalda bonusbelopp och administrativa kostnader för sfi-bonus 2012. Antalet beviljade bonusar 2012 var för hel bonus 3 169, för halv bonus 1 262 och för två tredjedels bonus 2 095. Kommunerna ansöker i efterhand om kostnadstäckning vid tre tillfällen per år.

En försöksverksamhet med sfi-bonus pågick mellan den 1 juli 2009 och den 30 juni 2010 och omfattade samma målgrupp som den nationella lagen om sfi-bonus med vissa undantag. Under försöksverksamheten fick 13 slumpvis utvalda kommuner rätten att erbjuda sfi-bonus om upp till 12 000 kronor till studerande som klarade kursmålen inom angivna tidsgränser. Samtidigt tillfördes i ett antal kontrollkommuner bidrag för kvalitetshöjande insatser inom sfi. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, inkom i december 2012 till regeringen med en utvärdering av försöksverksamheten. Resultaten pekar enligt IFAU på att sfi-bonusen endast visat positiv effekt på studieresultat i en kommun, Stockholm. Inga effekter har kunnat påvisas i de övriga deltagande kommunerna. De uppskattade effekterna har varit större för yngre än för äldre, men likartade för kvinnor och män. Analysen pekar också på att effekterna varit större för låg- och medelutbildade än för högutbildade. IFAU manar dock till försiktighet vid tolkningen av resultatet då det finns mönster som studien inte kan förklara.

IFAU uppskattar att som en följd av bonusen har det varit tre personer av hundra som fullföljt en sfi-kurs inom tidsgränsen för bonus som annars inte hade gjort det. Av omsorg om statsfinanserna bör kostnaden för sfi-bonusen ställas mot den begränsade effekt som verksamheten har uppvisat.

3.2 Prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska inte längre utgå

Förslag: Lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2014. Detsamma ska gälla för lagen om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare.

Skälen för förslaget

Den utvärdering som Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har gjort visar att försöksverksamheten med sfi-bonus som trädde i kraft den 1 juli 2009 endast i begränsad utsträckning har lett till bättre genomströmning av studerande inom sfi. Den statsfinansiella kostnad som uppstått för dem som skulle ha uppnått betyget godkänt även utan en särskild stimulans, uppvägs inte av den samhällsekonomiska vinsten av den begränsade effekt på resultatet för den som studerar sfi som bonusen haft. Mot denna bakgrund bör systemet med sfi-bonus avvecklas. Det innebär att lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare bör upphävas.

Försöksverksamheten med sfi-bonus

Enligt 2 § lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare ska försökskommunerna lämna sfi-bonus till vissa nyanlända invandrare. Målgruppen omfattar med vissa undantag de nyanlända som omfattas av den nationella lagen om sfi-bonus. Försöksverksamheten tillämpades en begränsad tid och omfattar

de nyanlända som för första gången folkbokfördes i en kommun under tiden den 1 juli – den 30 juni 2010. Sfi-bonus lämnas om den nyanlände uppnått minst betyget Godkänt på någon av studievägarna som anges i 3 § inom tolv månader från det att erbjuden utbildning började, dock senast inom femton månader från den dag personen folkbokfördes i en kommun. En ansökan om sfi-bonus ska enligt 8 § ha kommit in till kommunen där den sökande är folkbokförd inom tre månader från den dag då minst betyget Godkänt har uppnåtts.

Av de ovan angivna tidsfristerna följer att den senaste tidpunkten vid vilken en ansökan om sfi-bonus enligt denna lag kunde göras, var den 30 december 2011. Lagen är alltså inte längre tillämplig och bör därför upphävas.

3.3 Följdändring med anledning av att sfi-bonusen avvecklas

Förslag: Bestämmelsen i inkomstskattelagen om att ersättning enligt lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare inte ska tas upp till beskattning, ska upphävas.

Skälen för förslaget: Lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare föreslås upphävas. Mot bakgrund av detta behövs inte längre någon bestämmelse i inkomstskattelagen som föreskriver att sådan ersättning inte ska tas upp till beskattning.

4 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

4.1 Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Förslag: Ändringarna i lagen ska träda i kraft den 1 juli 2014. Bestämmelserna i 9 § i sin äldre lydelse ska dock fortfarande gälla för sådant förhållande som inträffar före lagens ikraftträdande.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att åtgärder vidtas för att underlätta att nyanlända invandrare så snart som möjligt kommer i egen försörjning genom arbete. Mot den bakgrunden bör lagändringarna träda i kraft den 1 juli 2014.

Etableringsplanen bör dock inte upphöra att gälla för fall då den nyanlände har avvisat ett erbjudet lämpligt arbete innan lagen har trätt i kraft, men då ärendet prövats först efter ikraftträdandet. Av den anledningen bör det finnas en övergångsbestämmelse som anger att förhållanden före lagens ikraftträdande inte ska kunna leda till att rätten till etableringsplan upphör.

4.2 Lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Förslag: Den upphävda lagen ska fortfarande gälla för den som har avslutat utbildning i svenska för invandrare senast den 30 juni 2014.

Skälen för förslaget: Enligt 7 § lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare ska en ansökan om sfi-bonus ha kommit in till kommunen där den nyanlände är folkbokförd inom tre månader från den dag då den nyanlände uppnådde betyg för godkänt resultat enligt 2 §. Det är rimligt att en nyanländ som har deltagit i utbildning och uppfyller villkoren för att vara berättigad till sfi-bonus senast när lagen upphävs, har fortsatt möjlighet att ansöka om ersättning i den ordning som lagen anger. En övergångsbestämmelse om att den upphävda lagen ska gälla för den som avslutat sin sfi-utbildning senast den 30 juni 2014 bör därför införas.

4.3 Inkomstskattelagen

Förslag: Bestämmelsen i inkomstskattelagen om att ersättning enligt lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare inte ska tas upp, ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2014 och tillämpas första gången vid 2016 års taxering.

Skälen för förslaget: Lagen om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare föreslås upphävas den 1 juli 2014. Vid samma tidpunkt bör också den

bestämmelsen i inkomstskattelagen (1999:1229) upphävas som föreskriver att sådan ersättning inte ska tas upp till beskattning.

Sfi-bonus, som med tillämpning av den i avsnitt 4.2 föreslagna övergångsbestämmelsen har betalats ut under 2014, bör dock inte tas upp till beskattning. Därför bör den upphävda bestämmelsen tillämpas även fram till och med utgången av 2015.

5 Konsekvenser

5.1 Förslaget om ändring i etableringslagen

Konsekvenser för nyanlända

Förslaget syftar till att fler nyanlända ska få arbete genom ökat fokus på arbete och att incitamentet till arbete i etableringsuppdraget stärks. Förändringen innebär även att det blir tydligare vad som förväntas av den enskilde.

Av de nyanlända som vid utgången av mars 2013 hade en etableringsplan, var det sammanlagt 13 procent som har eller hade haft arbete under etableringstiden. Motsvarande siffra för 2012 var 11 procent. Det saknas dock säkerställda uppgifter om hur vanligt förekommande det är att nyanlända som deltar i etableringsinsatser avvisar ett erbjudande om lämpligt arbete, liksom orsakerna till detta. Arbetsförmedlingen bedömer emellertid att det endast handlar om ett fåtal personer. Därför är det svårt att förutsäga storleken på ökningen av antalet nyanlända som accepterar ett arbete eller som förlorar rätten till etableringsplan som en konsekvens av förslaget.

Konsekvenser för kommuner och landsting

Förslaget om en ny upphörandegrund för etableringsplanen förväntas leda till att rätten till etableringsplan kommer att upphöra för ett fåtal nyanlända och därmed deras rätt till etableringsersättning. Detta kan förväntas leda till en ökning av antalet nyanlända som ansöker om försörjningsstöd. Förslaget kan även förväntas leda till att etableringstiden förkortas för ett antal nyanlända som får arbete och blir självförsörjande. Det innebär en minskning av kommunernas kostnader för kompletterande försörjningsstöd för målgruppen under denna tid och en minskning av kommunernas kostnader för försörjningsstöd efter etableringstidens slut.

Eftersom ett begränsat antal nyanlända bedöms avvisa ett erbjudande om lämpligt arbete, medför förslaget sammantaget inte några konsekvenser för kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd.

Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser för landstingen.

Konsekvenser för Arbetsförmedlingen

Förslaget bedöms underlätta Arbetsförmedlingens arbete, eftersom det syftar till att det tydligare ska framgå vad som förväntas av den nyanlände samt att fokus på och incitamentet till arbete i etableringsuppdraget stärks. Dessutom förväntas förslaget leda till ett något mer effektivare arbetssätt för myndigheten.

Förslaget förväntas även innebära en kostnadsökning för Arbetsförmedlingen i och med att nya uppgifter tillkommer för myndigheten. Handläggarsystemet kommer att behöva justeras och personal kommer att behöva utbildning om det nya regelverket. Kostnadsökningen bedöms dock ligga inom ramen för myndighetens befintliga förvaltningsanslag.

Konsekvenser för Försäkringskassan

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för Försäkringskassan.

Konsekvenser för domstolarna

Den ökning av ärenden som kan förväntas prövas i domstol bedöms vara mycket begränsad och därmed är de ekonomiska effekterna för domstolarna försumbara.

Konsekvenser för barn

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare syftar till att underlätta och påskynda målgruppens etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna är primärt riktade till vuxna, inte barn och ungdomar.

Förslaget förväntas leda till att etableringstiden förkortas för ett antal nyanlända vuxna som snabbare kommer i arbete. Detta påverkar även förutsättningarna för barnen positivt, bl.a. genom minskad risk för ekonomisk utsatthet.

Konsekvenser för jämställdheten

Könsfördelningen bland dem som omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare har sedan den trädde i kraft den 1 december 2010 varit jämn. Då det saknas säkerställda uppgifter om förekomst och orsak till att nyanlända avvisar ett erbjudet arbete, går det inte att förutsäga om den föreslagna förändringen kommer att få konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Övriga konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha några eller endast försumbara konsekvenser för företagande eller små företags förutsättningar, för övriga ansvariga myndigheters administrationskostnader, för Sveriges medlemskap i EU eller för miljön.

5.2 Förslaget om avveckling av sfi-bonus

Konsekvenserna av att sfi-bonusen avvecklas bedöms bli obetydliga för möjligheten att uppnå målet om förbättrade svenskkunskaper för nyanlända invandrare. Sfi-bonusen har inte haft någon avgörande effekt vare sig på nyanlända invandrades benägenhet att delta i utbildning i svenska för invandrare, sfi, eller på studieresultaten.

Ekonomiska konsekvenser

Avvecklingen av sfi-bonusen innebär att enbart 50 miljoner av de 100 miljoner som regeringen avsatt för 2014 kommer att förbrukas. För 2015 och framåt finns inga kostnader för sfi-bonusen.

Konsekvenser för nyanlända invandrare som uppfyller sfi-bonusens villkor

För de nyanlända invandrare som i dag omfattas av lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare förväntas en avveckling av sfi-bonusen inte leda till några konsekvenser för deras möjlighet att uppnå kursmålen i sfi. Av skollagen (2010:800) följer att rätten att delta i sfi omfattar den som är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska som

utbildningen syftar till att ge, från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år. Varje kommun ska enligt skollagen aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till sfi hos kommunen.

Konsekvenser för kommunerna

Det är kommunernas ansvar att erbjuda sfi till personer som är bosatta i kommunen och som har behov av att delta i undervisningen. Avveckling av sfi-bonusen förväntas inte innebära några konsekvenser för kommunernas tillhandahållande av sfi-verksamhet, då efterfrågan på sfi-verksamhet inte påverkats i någon nämnvärd utsträckning. Däremot påverkas kommunerna såtillvida att deras administrativa ansvar för hantering av sfi-bonus upphör, vilket bl.a. innebär information till sfi-studerande, mottagande av ansökningar, inhämtande av uppgifter, kontakter med Statens skolverk och utbetalning av medel. Omfattningen skiljer sig mellan kommuner beroende på bl.a. antal kommuninvånare som uppfyller villkoren för sfi-bonusen. Den ersättning till kommuner om 800 kronor som utgår per beviljad sfi-bonus för att täcka administrativa kostnader upphör när hanteringen av ärenden om sfi-bonus upphör.

Konsekvenser för Statens skolverk

Förslaget innebär att det ansvar som Statens skolverk har för uppgifter hänförliga till sfi-bonusen upphör. Skolverket kommer inte längre att ha till uppgift att bistå kommuner med information om sfi-bonussystemet, hantera utbetalningar till kommunerna för ersättning av sfi-bonusen eller använda informationsdatabasen för att stödja kommunerna.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten. Ungefär lika många kvinnor som män deltar i sfi och sfi-bonusen tycks ha en likartad effekt för kvinnor och män, enligt utvärderingsresultat från försöksverksamheten.

6 Författningskommentarer

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

9 §

Förslaget behandlas i avsnitt 2.2.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar en etableringsplan upphör att gälla. Ingen ändring har skett beträffande 1–3 *punkten*.

I *punkten 4*, som är ny, anges att etableringsplanen ska upphöra att gälla, om den nyanlände utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete om han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet i etableringsplanen.

Med huvudsaklig aktivitet avses att den nyanländes insatser till mer än hälften ska bestå av arbete eller arbetssökande.

För bedömningen av om ett arbete ska anses som lämpligt, kan 44 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och de föreskrifter som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har meddelat om bl.a. kompetens, medicinska hinder och geografiskt begränsat sökområde tjäna som vägledning.

Vad som ska anses utgöra godtagbart skäl får avgöras från fall till fall. Ledning för bedömningen kan emellertid hämtas från den praxis som finns inom arbetslöshetsförsäkringen om

godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet lämpligt arbete och utifrån syftet med etableringslagen. En utgångspunkt är vad som kan anses vara bäst för den nyanländes etablering i arbetslivet på lång sikt. Vid bedömningen kan hänsyn exempelvis tas till den nyanländes språkkunskaper i svenska. Om den nyanlände har stora brister i svenska språket skulle det i ett enskilt fall kunna vara befogat att avvisa ett erbjudet lämpligt arbete för att han eller hon ska kunna delta i utbildning i svenska för invandrare. Detta bör dock bara gälla om han eller hon inte bedöms kunna få praktisk språkträning genom det erbjudna arbetet, och inte heller bedöms kunna fullfölja utbildning i svenska för invandrare parallellt med arbetet. Det kan också utgöra ett godtagbart skäl att avvisa ett erbjudet arbete om den nyanlände kort efter erbjudandet om ett arbete ska påbörja högskolestudier som kan leda till ett arbete.

Ett beslut om att etableringsplanen ska upphöra på grund av att en nyanländ utan godtagbart skäl har avvisat ett erbjudet lämpligt arbete, kan enligt 17 § etableringslagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

10 §

Förslaget behandlas i avsnitt 2.2.

Paragrafen har delats upp i två punkter, varav den *andra punkten* är ny.

I paragrafens *första punkt* finns en upplysning om regeringens möjlighet enligt 8 kap. 7 § regeringsformen, RF, att meddela närmare föreskrifter om etableringsplaner.

I paragrafens *andra punkt* finns en upplysning om regeringens möjlighet enligt 8 kap. 7 § RF att meddela föreskrifter om godtagbart skäl och lämpligt arbete.

6.2 Förslaget till lag om upphävande av lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare

Förslaget behandlas i avsnitt 3.2 och 4.2.

Lagen upphör att gälla vid utgången av juni 2014. *Övergångsbestämmelsen* föreskriver att den upphävda lagen fortfarande gäller för den som har avslutat sin utbildning senast den 30 juni 2014. Detta innebär att en nyanländ som har deltagit i utbildning i svenska för invandrare har möjlighet att ansöka om sfi-bonus till och med den 30 september 2014. För utbetald sfi-bonus gäller även fortsatt att den inte ska beaktas vid tillämpning av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

6.3 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Förslaget behandlas i avsnitt 3.3 och 4.3.

Paragrafen, som reglerar vilka ersättningar i samband med studier som ska respektive inte ska tas upp till beskattning, ändras på så sätt att *tredje stycket* som gäller ersättning enligt lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare upphävs vid utgången av juni 2014.

I *övergångsbestämmelsen* föreskrivs att den nya lydelsen tillämpas för första gången vid 2016 års taxering. Detta innebär att sfi-bonus som utbetalats under 2014 inte ska tas upp till beskattning.

Departementsserien 2013

Kronologisk förteckning

1. På vägen till en grönare framtid – utmaningar och möjligheter.
Delutredning från Framtidskommissionen. SB.
2. Delaktighet i framtiden – utmaningar för jämställdhet, demokrati och integration.
Delutredning från Framtidskommissionen. SB.
3. Framtida utmaningar för sammanhållning och rättvisa.
Delutredning från Framtidskommissionen. SB.
4. Fysioterapeut
– ny skyddad yrkestitel för sjukgymnaster. S.
5. Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen. A.
6. Utbildningar för nyanlända elever. Mottagande och skolgång. U.
7. Om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands m.m. S.
8. Framtidens välfärd och den åldrande befolkningen.
Delutredning från Framtidskommissionen. SB.
9. Lätt byte. Enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster. N.
10. Domstolsdatalag. Ju.
11. Ändringar i bestämmelser om straff och administrativa sanktioner vid fiske. L.
12. Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. UD.
13. Regionalt utvecklingsansvar i Västernorrlands län och Norrbottens län. S.
14. Regionalt utvecklingsansvar i Örebro län och Gävleborgs län. S.
15. Gemensamt konsumentskydd i EU. Ju.
16. Prospektansvar. Fi.
17. Straffavgift vid bristande kreditprövning. Ju.
18. Genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden. Ju.
19. Svenska framtidsutmaningar
slutrapport från regeringens Framtidskommission. SB.
20. Vissa lagförslag med anledning av treparts-samtalen. A.
21. Lagvalsregler på obligationsrättens område
– Rom I- och Rom II-förordningarna. Ju.
22. Behandlingen av personuppgifter vid Statens kriminaltekniska laboratorium. Ju.
23. Tid för undervisning
– lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner. U.
24. Ersättning för polisbevakning. Ju.
25. Skriftlig bekräftelse av vissa telefonavtal. Ju.
26. Viss kreditgivning till konsument. Fi.
27. Ett teknikberoende skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. Ju.
28. Straffansvar för eftersupning
– om användning av alkohol och andra berusande medel efter färd. Ju.
29. Märkning av textilprodukter. Ju.
30. Skyndsamhetskrav och tidsfrister i ärenden med unga misstänkta och unga målsägande. Ju.
31. Allmänhetens insyn i partiers och valkandidaters finansiering. Ju.
32. Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Ju.
33. Vägval i en globaliserad värld. Fö.
34. Den nya polisorganisationen – kompletterande författningsändringar. Ju.
35. Vägval för premiepensionen. Fi.
36. Förändrade åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen. S.
37. Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken. U.
38. Ränteskillnadsersättning m.m. vid bolån. Ju.
39. Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer. Fö.
40. En samlad organisation på det funktionshinderspolitiska området. + Lättläst + Daisy. S.
41. Mellanchefsstrukturen i domstol och nya befordrade domaranställningar utan chefskap m.m. Ju.
42. Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg. S.
43. Olovlig hantering av avkodningsutrustning. Ku.
44. Lag om resenärers rättigheter
– kompletterande bestämmelser. Ju.
45. Finansiell stabilitetspolitik
– ett nytt politikområde under utveckling. Fi.

46. Förslag på förändringar inom det statliga bilstödet. S.
47. Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer. Ju.
48. Informationsutbyte för bekämpning av allvarlig brottslighet
 - genomförande av samarbetsavtal med Förenta staterna. Ju.
49. Högskolestiftelser
 - en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet. U.
50. Tid för undervisning
 - lärares arbete med åtgärdsprogram. U.
51. En översyn av läkemedelslagen. S.
52. Den nationella organisationen för Horisont 2020. U.
53. Gymnasieingenjörsutbildning
 - Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. U.
54. Kommunal medfinansiering av forskningsinfrastruktur inom Eric-konsortier. Fi.
55. Skärpt straff för mord. Ju.
56. Sweden's sixth national report under the Convention on Nuclear Safety
Swedish implementation of the obligations of the Convention. M.
57. Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. Ju.
58. Informationsförfaranden i samband med organtransplantationer. S.
59. Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. A.
60. Tillsyn över civila statsfartyg. N.
61. Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus. A.

Departementsserien 2013

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

- På vägen till en grönare framtid – utmaningar och möjligheter.
Delutredning från Framtidskommissionen. [1]
- Delaktighet i framtiden – utmaningar för jämställdhet, demokrati och integration.
Delutredning från Framtidskommissionen. [2]
- Framtida utmaningar för sammanhållning och rättvisa.
Delutredning från Framtidskommissionen. [3]
- Framtidens välfärd och den åldrande befolkningen.
Delutredning från Framtidskommissionen. [8]
- Svenska framtidsutmaningar
slutrapport från regeringens Framtidskommission. [19]

Justitiedepartementet

- Domstolsdatalag. [10]
- Gemensamt konsumentskydd i EU. [15]
- Straffavgift vid bristande kreditprövning. [17]
- Genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden. [18]
- Lagvalsregler på obligationsrättens område – Rom I- och Rom II-förordningarna. [21]
- Behandlingen av personuppgifter vid Statens kriminaltekniska laboratorium. [22]
- Ersättning för polisbevakning. [24]
- Skriftlig bekräftelse av vissa telefonavtal. [25]
- Ett teknikoberoende skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. [27]
- Straffansvar för eftersupning – om användning av alkohol och andra berusande medel efter färd. [28]
- Märkning av textilprodukter. [29]
- Skyndsamhetskrav och tidsfrister i ärenden med unga misstänkta och unga målsägande. [30]
- Allmänhetens insyn i partiets och valkandidaters finansiering. [31]

- Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. [32]
- Den nya polisorganisationen – kompletterande författningsändringar. [34]
- Ränteskillnadsersättning m.m. vid bolån. [38]
- Mellan chefsstrukturen i domstol och nya beförade domaranställningar utan chefskap m.m. [41]
- Lag om resenärers rättigheter – kompletterande bestämmelser. [44]
- Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer. [47]
- Informationsutbyte för bekämpning av allvarlig brottslighet – genomförande av samarbetsavtal med Förenta staterna. [48]
- Skärpt straff för mord. [55]
- Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. [57]

Utrikesdepartementet

- Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. [12]

Försvarsdepartementet

- Vägval i en globaliserad värld. [33]
- Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer. [39]

Socialdepartementet

- Fysioterapeut – ny skyddad yrkestitel för sjukgymnaster. [4]
- Om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands m.m. [7]
- Regionalt utvecklingsansvar i Västernorrlands län och Norrbottens län. [13]
- Regionalt utvecklingsansvar i Örebro län och Gävleborgs län. [14]
- Förändrade åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen. [36]

En samlad organisation på det funktionshinderspolitiska området. [40]
Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg. [42]
Förslag på förändringar inom det statliga bilstödet. [46]
En översyn av läkemedelslagen. [51]
Informationsförfaranden i samband med organtransplantationer. [58]

Finansdepartementet

Prospektansvar. [16]
Viss kreditgivning till konsumenter. [26]
Vägval för premiepensionen. [35]
Finansiell stabilitetspolitik
– ett nytt politikområde under utveckling. [45]
Kommunal medfinansiering av forskningsinfrastruktur inom Eric-konsortier. [54]

Utbildningsdepartementet

Utbildningar för nyanlända elever. Mottagande och skolgång. [6]
Tid för undervisning
– lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner. [23]
Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken. [37]
Högskolestiftelser
– en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet. [49]
Tid för undervisning
– lärares arbete med åtgärdsprogram. [50]
Den nationella organisationen för Horisont 2020. [52]
Gymnasieingenjörsutbildning
– Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. [53]

Landsbyggsdepartementet

Ändringar i bestämmelser om straff och administrativa sanktioner vid fiske. [11]

Miljödepartementet

Sweden's sixth national report under the Convention on Nuclear Safety
Swedish implementation of the obligations of the Convention. [56]

Näringsdepartementet

Lätt byte. Enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster. [9]
Tillsyn över civila statsfartyg. [60]

Kulturdepartementet

Olovlig hantering av avkodningsutrustning. [43]

Arbetsmarknadsdepartementet

Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen. [5]
Vissa lagförslag med anledning av treparts-samtalen. [20]
Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. [59]
Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus. [61]